

Kesko Oyj lausunto
1.6.2026

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopyyntönumero: VN/14215/2025

KESKO OYJ LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE APTEEKKITOIMINNAN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Huomionne koskien annosjakeluyksikön toimilupaan ja toimintaa koskeviin vaatimuksiin (12 b-12 i § ja lääkeasetuksen 27 §), muutokset lääkkeiden luovuttamiseen lääketehasta tai tukusta (31 ja 32 §) ja valvontaan (77 ja 89 §)

Ei lausuttavaa.

Huomionne koskien apteekin tehtävien koontiin (38 b §) sekä hintaneuvonnan (56 b §) ja lääkehoidon opastukseen ja neuvonnan (57 §) muutoksiin. Pyydämme esittämään lain voimaantuloa koskevat huomionne myöhemmässä kohdassa.

Yhdymme Päivittäistavara kauppa ry:n ja Kaupan liiton antamiin lausuntoihin asiassa.

Huomionne koskien noutolokerikkojen sijaintirajoituksen poistamiseen (57 e §)

Yhdymme Päivittäistavara kauppa ry:n ja Kaupan liiton antamiin lausuntoihin asiassa. Tämän lisäksi lausumme seuraavaa.

Pidämme esitystä oikeasuuntaisena, mutta tämä ei kuitenkaan riittävästi paranna saavutettavuutta tai lisää kilpailua. Noutolokerikoiden ja toimituspisteiden sijoittaminen apteekin sijaintialueen ulkopuolelle kuitenkin helpottaa asiointia erityisesti verkko-ostosten yhteydessä, ja siten parantaa palveluiden saavutettavuutta laajemmalle asiakaskunnalle.

Huomionne koskien alueen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä vastaavan tahon tehtävästä arvioida alueen apteekkipalveluita (41 ja 52 §)

Ei lausuttavaa.

Huomionne koskien apteekkiluvan ehdoksi asetettuja sivuapteekkeja koskeviin muutoksiin (52 §)

Ei lausuttavaa.

Huomionne koskien itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntiluvan haltijan verkkopalveluun (54 j §). Pyydämme esittämään lain voimaantuloa koskevat huomionne myöhemmässä kohdassa.

Yhdymme Päivittäistavara kauppa ry:n ja Kaupan liiton antamiin lausuntoihin asiassa. Tämän lisäksi lausumme seuraavaa.

Lakiesityksen 45 j:ssä mainittu vähittäismyyntiluvan haltijoille annettu mahdollisuus myydä tuotteita verkossa on merkittävä askel eteenpäin, joka avaa kilpailua sekä laajentaa palveluiden saavutettavuutta asiakkaille. Yleisellä tasolla toteamme, että sääntelyn tulee mahdollistaa yhteiset tekniset alustat ja keskitetyt tukipalvelut, kunhan myyjä, luvanhaltija, vastuut ja viranomaisvalvonta ovat selkeästi määriteltäviä.

Esityksen perusteluissa käsitellään ”vähittäismyyntiluvan haltijan” verkkopalvelutoimintaa, ja ehdotuksen mukaan ”verkkopalvelun ylläpitäjällä tulisi olla internetsivut, joilla lääkkeitä tarjotaan etämyyntiin”. Verkkopalvelun ylläpitäjää ei ole määritelty ja esitystä voidaan tulkita siten, että velvoite olisi vähittäismyyntiluvan haltijalla. Tämän osalta esitämme täsmennettäväksi, että verkkopalvelun ylläpitäjä voi olla vähittäismyyntiluvan haltijan lisäksi myös muu keskitetty tekninen ylläpitäjä tai toimija, kuten kaupan keskusliike.

Lisäksi ehdotuksessa mainittu internetsivu on digitaaliseen kauppaan liian kapea ja sen tulisi kattaa myös mobiilisovellukset. Ilman riittävää täsmennystä keskitetyt verkkopalvelut, kuten K-ryhmän k-ruoka.fi-verkkosivua tai k-ruoka-mobiilisovellusta ei voida käyttää vähittäismyyntiluvan haltijana olevien K-kauppojen etämyyntiin. Täsmennyksen tarpeellisuutta korostaa se, että vertikaalisen integraation nykytilan arvioinnissa (s. 44) todetaan, että ”mikäli päivittäistavara-kaupan logistiikkayritys hakisi lääketukkuluvan, voisi se sekä jaella rajatun itsehoitolääkevalikoiman tuotteita vähittäispaikkamyyntiluvan haltijoille että esimerkiksi tarjota verkkomyyntialustan vähittäismyyntipisteille”.

Verkkopalvelun kautta tehtävistä toimituksista esityksessä on puolestaan todettu seuraavaa: ”vähittäismyyntiluvan haltijan on huolehdittava sen verkkopalvelun kautta toimitettavien itsehoitolääkkeiden asianmukaisista säilytys- ja kuljetusolosuhteista.” Tässä kohdin tulisi huomioida, että kuljetuspalvelut ja niihin liittyvät sopimukset ovat usein ulkoistettu kuljetuskumppaneille. Tämän myötä sääntelyn ja tulkintojen tulisi mahdollistaa siten velvoitteen toteuttaminen tavanomaisilla logistiikka- ja toimitusratkaisuilla.

Huomionne koskien yhteistyöstä sopimista apteekkien verkkopalvelussa (55 c §). Pyydämme esittämään lain voimaantuloa koskevat huomionne myöhemmässä kohdassa.

Yhdymme Päivittäistavara-kauppa ry:n ja Kaupan liiton antamiin lausuntoihin asiassa. Tämän lisäksi lausumme seuraavaa.

Ehdotettu apteekkien mahdollisuus tehdä yhteistyötä verkkopalvelussa voi käytännössä mahdollistaa yhteiset verkkopalvelualustat, työnjaon ja keskitetyt palveluprosessit apteekkien välillä. Ehdotus ei käsittele sitä, että kyse on kilpailijoiden välisestä yhteistyöstä, jonka arviointi kuuluu aina viime kädessä kilpailulainsäädännön piiriin. Koska yhteistyö voi koskea myös apteekkien myymiä rajatun itsehoitolääkevalikoiman tuotteita on kilpailuneutraliteetin kannalta tärkeää, että myös itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntiluvan haltijat voivat käyttää vastaavia tehokkaita digitaalisia palvelu-, alusta- ja logistiikkaratkaisuja. Nyt tätä mahdollisuutta esitykseen ei ole tuotu.

Huomionne koskien apteekkitoiminnalle asetettaviin toiminnallisiin ja laadullisiin vaatimuksiin (56 c-56 d §)

Yhdymme Päivittäistavara-kauppa ry:n ja Kaupan liiton antamiin lausuntoihin asiassa.

Kommentoinut [SM1]: Luen esitystä siten, että vastuu huolehtimisesta on luvanhaltijalla mutta esitys ei estä käyttämästä ulkoistuskumppania, jonka osalta velvoitteet täytetään sopimuksen kautta. Tulisiko loppuun lisätä ”Sääntelyn ja tulkintojen tulisi mahdollistaa siten velvoitteen toteuttaminen tavanomaisilla logistiikka- ja toimitusratkaisuilla.”

3 (4)

Huomionne koskien itsehoitolääkkeiden samanhintaisuuden vaatimuksen purkamiseen apteekin eri palvelukanavien välillä (58 § ja lääketaksa-asetus 4 §)

Ei lausuttavaa.

Huomionne koskien Schengen-todistuksen antamisesta perittävästä maksusta (55 a § ja lääkeasetuksen 21 d §)

Ei lausuttavaa.

Huomionne koskien lääkesopimusta koskevista säädösmuutoksista (55 b §, lääkemääräyslain 3, 5 d, 12 d ja 13 §, asiakastietolain 65 §, opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidosta opioidilääkkeillä annetun asetuksen 3 §). Pyydämme esittämään lain voimaantuloa koskevat huomionne myöhemmässä kohdassa.

Ei lausuttavaa.

Huomionne koskien ehdotetun lainsäädännön voimaantuloon

Ei lausuttavaa.

Huomionne esityksen perusteluista

Ei lausuttavaa.

Huomionne esityksen vaikutusten arvioinnista

Ei lausuttavaa.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista

Yhdymme Päivittäistavara-kauppa ry:n ja Kaupan liiton antamiin lausuntoihin asiassa, jonka lisäksi lausumme seuraavaa.

Kaupan alan erilaiset liiketoimintamallit tunnistettava tasapuolisen kilpailun toteutumiseksi

Ehdotuksen mukaan myös esimerkiksi kaupan keskusliike voisi hakea lääketukkulupaa. Ehdotuksessa rajatun itsehoitolääkevalikoiman vähittäismyyntiluvan haltija ei voisi kuitenkaan olla samalla lääketukkuluvan haltija. Kuten viime syksyisen hallituksen esityksen yhteydessä, korostamme tässäkin kohdin edelleen tarvetta tunnistaa kaupan alan erilaiset liiketoimintamallit. K-ryhmän päivittäistavara-kaupan liiketoimintamalli nojautuu itsenäisiin K-kauppiaasyrittäjiin, ja Kesko puolestaan vastaa tukkuliiketoimintaan liittyvistä toiminnoista, kuten hankinnasta ja logistiikasta. Kesko myös harjoittaa suoraan K-Citymarket -ketjun muiden kuin elintarvikkeiden vähittäiskauppaa.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myyntiä koskevan sääntelyn tulisi mahdollistaa kaupan alan tavanomaiset ja tehokkaat toimintamallit. Käytännössä sama toimija voi tarvita molemmat luvat, jos se vastaa lääkkeiden hankinnasta ja jakelusta kauppaverkostoon sekä harjoittaa vähittäismyyntiä itse osassa kauppiaita ja toimia voi täyttää molempia lupia koskevat vaatimukset ja toiminnan vastuut, valvonta ja tietojen eriyttäminen voidaan

järjestää luotettavasti. Päivittäistavara kaupassa hankinta, varastointi, logistiikka ja valikoimanhallinta hoidetaan usein keskitetysti, kun taas vähittäismyynti tapahtuu joko kauppiaasyrittäjien tai ketjun keskusliikkeenä toimivan yhtiön itse operoimissa myymälöissä. Erilaisten liiketoimintamallien huomiointi sääntelyssä on keskeinen edellytys sille, että lääkkeiden saavutettavuutta ja toimivaa kilpailua voidaan tavoitteiden mukaisesti lisätä rajatussa itsehoitolääkevalikoimassa.

Esitys nykyisessä muodossaan käytännössä tarkoittaa sitä, että Kesko joutuu valitsemaan, hakeeko se lääketukkulupaa toimiakseen tehokkaasti hankinta- ja logistiikkaoperaattorina kauppaverkostolle vai hakeeko se vähittäismyyntilupaa tarjotakseen asiakkaille rajatun valikoiman itsehoitolääkkeitä esimerkiksi verkossa ja osassa kaupoista. Emme näe perusteltuna lupaedellytysten muutoin täytyessä kategorista kaksoisluvan kieltoa, joka asettaa toimijoita eriarvoiseen asemaan vain ja ainoastaan vakiintuneesta liiketoimintamallista johtuen. Vaihtoehtoisesti tulisi arvioida viranomaisen mahdollisuuksia poiketa tästä siltä osin, kun se estäisi toimijaa hoitamasta sekä keskitettyä hankintaa ja logistiikkaa että omaa vähittäismyyntiä.

Muita huomioita

Kaupalle kohdistuvien vaatimusten on oltava selkeästi määriteltyjä ja kohtuullisia, huomioiden, että vapautettavaksi määritelty valikoima on suppea. Näin ollen lopullisessa hallituksen esityksessä tai vähintään myöhemmissä viranomaisohjeistuksissa tulisi tarkasti kuvata ne vaatimukset, joita apteekkikanavan ulkopuolisille toimijoille kohdistetaan, eikä niiden tulisi olla yhtä laajat kuin apteekeilla. Vastuulliset toimintatavat ohjaavat toimintaa, mutta liian kireät tai valikoiman laajuuteen nähden epäsuhdassa olevat vaatimukset eivät ole tarkoituksenmukaisia.

Lupakäytäntö on nyt esitetyssä muodossa erittäin haastava ja johtaa todennäköisesti lupakäsittelyn ruuhkautumiseen. Pidämme perusteltuna mallia, jossa toiminta voitaisiin aloittaa hakemuksen jättämisen jälkeen, ellei viranomainen erikseen estä sitä. Lupaprosessin ennakoitavuus on keskeinen edellytys myös järjestelmäkehitykselle ja logistiikan suunnittelulle. Myös lupiin liittyvien kustannusten on oltava kohtuullisia kapean valikoiman myötä.